

КОИ СЛУЧАИ СА ПОДХОДЯЩИ ЗА МЕДИАЦИЯ

С цел повишаване ефективността на медиацията като извънсъдебен способ за разрешаване на спорове е важно да се направи предварителна оценка на случаите, при които медиацията би била подходяща.

Медиацията е процедура, приложима в голяма част от споровете. Тук обаче има един много важен и съществен фокус, на който следва да се обръща внимание.

NB! Медиацията е процедура за разрешаване на междуличностни проблеми, а не за решаване на проблеми на личността.

Какво имаме предвид: Ако например в училище имаме две деца, които са се сбили- това е случай подходящ за медиация. Ако обаче имаме дете, което се бие с всички, тогава това е случай, който не е подходящ за медиация. В този случай има да се решават въпроси на конкретната личност, които не са обект на решаване в процедура по медиация, а и медиаторите в повечето случаи нямат необходимата подготовка. В тези случаи е подходяща намесата на психолог.

Важно е медиаторите да подхождат отговорно и в случай на преценка, че даденият спор не е подходящ, да информират за това страните.

По тази причина в добре структурираните обучения за медиатори и координатори на центрове по медиация на тази тема се обръща специално внимание.

Медиацията е много мощен и ефективен способ за водене на преговори и разрешаване на конфликти. Тя обаче не би могла да реши всички конфликти. Затова е важно да бъде направена компетентна преценка на случаите подходящи за медиация.

ПРЕЦЕНКА НА СЛУЧАИ, ПРИ КОИТО МЕДИАЦИЯТА БИ БИЛА ПОДХОДЯЩА

За да се направи преценка дали е подходящо даден случай да бъде разрешен чрез медиация, се извършва предварително проучване от медиатора или от координатора към Центъра за медиация или към съда (при програми за съдебно препращане).

Предварителното проучване е под формата на интервю със страните. Този процес се нарича "screening".

ПОДХОДЯЩИ СЛУЧАИ

Медиацията би била подходяща в почти всички случаи, когато страните са съгласни да се опитат да преговарят в присъствието на трето неутрално лице - медиатор.

Общото правило е, че медиацията е подходяща, когато страните имат **нужда от решение** и **желаят да се договарят**.

ФАКТОРИ ЗА ПРЕЦЕНКА:

- Участието в процедурата следва да е доброволно, без никаква намеса по отношение на решението на странаотнсно участието ѝ;

- Автономия по отношение на взимането на решения- участниците следва да имат възможността да вземат решение самостоятелно, без въздействие и оказване на натиск;

- Страната да има способността:

- Да разбира и обработва информация;

- Да е в състояние да взема решения и да се придържа към тях;

- Да няма физически или душевни заболявания/недъзи, които да я възпрепятстват да вземе решение, което в последствие да може да изпълни;

- Да има пълномощия за вземане на решение.

По отношение на КОМУНИКАЦИЯТА, медиация е подходяща когато:

- Има очевидни недоразумения в комуникацията;

- Страните са обидени или избягват директна комуникация с другата страна;

- Отношенията са твърде емоционални;

- Засегнати са много хора;

- Взаимоотношенията между страните са обтегнати, но трябва да продължат /напр. поради това, че живеят заедно, работят заедно, имат общо дете, общ имот, и т.н./;

- За страните е важно отношенията им да продължат.

Анализ на СПОРА

- Когато е необходимо бързо решение на спора;

- Страните са заинтересовани да запазят контрол върху изхода от спора;

- Страните държат на репутацията си;

- Поверителността е важна;

- Има стремеж да се намали неблагоприятния ефект на спора върху отношенията, или върху търговски или други дейности;

- Има нужда и стремеж към трайни решения;

- Спорещите страни са водили преговори добросъвестно, но безизходното положение все още съществува;

- Исканията и позициите изразени от страните са реалистични;

- Налице е празнота в закона;
- Правните въпроси съдържат риск и е трудно да бъдат решени;
- Налице са много въпроси за разрешаване/множество искове;
- Търси се на кого принадлежи правото;
- Ясно е на кого принадлежи правото, но се оспорват суми.

НЕПОДХОДЯЩИ СЛУЧАИ

- Когато страните не са готови или не виждат необходимост да търсят решение;
- Една от страните настоява да получи „справедливост“ или „възмездие“ отсъда.
- Има данни за заплахи или насилие между страните.
- Страните не са в състояние да изразяват своето волеизявление свободно и независимо от причините за това.
- В случай на необходимост от произнасяне отсъда;
- Необходимо е пресичане на бъдещи действия със съдебен акт - в случаи на насилие, и т.н. и страните не могат или не желаят да спазват постигнато споразумение за това.
- Необходимо е публично огласяване на резултата с оглед защита репутацията на страната.
- Необходима е юридическо тълкуване по случая.
- Засегнат е преимуществено обществен интерес.